

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

Logistický controlling

Ing. Eva Šlaichová, Ph.D.

28. 11. 2012

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI | Studentská 2 | 461 17 Liberec 1
Ekonomická fakulta | Voroněžská 13 | 460 02 Liberec 2
Tel.: +420 485 351 111 | Fax.: +420 485 352 229 | ef@tul.cz | www.ef.tul.cz

Osnova přednášky

- Charakteristika základních pojmů (využití controllingu v logistice, úkoly a cíle).
- Reporting.
- Vymezení logistických nákladů.
- Měření logistického výkonu, stanovení cílů a ukazatelů.
- Případová studie - využití metody ABC COSTING

Co je to CONTROLLING?

Původ slova je v anglickém výrazu
„to control“

= řídit (mít pod kontrolou)
- nikoliv pouze „kontrolovat“

Nejde tedy o kontrolování, ale o řízení,
což je širší činnost než kontrolování.
(= kontrola je součástí řízení)

CONTROLLING

Controlling je system pravidel, který napomáhá dosažení podnikových cílů.

DEFINICE CONTROLLINGU?

Řízení všech činností v podniku,
které je zaměřeno
na dosažení podnikatelských záměrů,
zejména **zisku**.

ÚKOLY CONTROLLINGU

- Presentace a analýzy finančních výsledků;
- Plánování a rozpočtování;
- Provádění nákladového a střediskového účetnictví;
- Hodnocení ziskovosti jako podklad pro strategii;
- Identifikace a predikce trendů;

ÚKOLY CONTROLLINGU

- Reporting a analýza odchylek a změn;
- Selekcce a filtrování informací;
- Distribuce informací do příslušných odborných oddělení;
- Interní poradenství v rozhodovacím procesu.
- Kalkulace a hodnocení návratnosti pro investiční záměry a nabídky pro zákazníky.

REPORTING

Hlavním cílem reportingu je porovnání výsledků za období s ročním nebo i víceletým rozpočtem.

- **Finanční reporting** – sleduje finanční ukazatele (zisk, obrat, hodnota aktiv)
- **Průmyslový reporting** – sleduje ukazatele typu zmetkovitost, náklady na kvalitu a nekvalitu, obrátkovost zásob atd.

VÝZNAM CONTROLLINGU

Zabraňuje „překvapením“
a včas

„zapíná zvukový signál“,
když se objevuje nebezpečí,
vyžadující v řízení příslušná opatření.

PODMÍNKOU ZAVEDENÍ CONTROLLINGU

Implementace

integrálního informačního systému. Pro účely controlling jsou vyvíjeny samostatné moduly sledující např. ziskovost jednotlivých skupin výrobků.

Tento IS musí zajistit informace:

- pro všechny úrovně řízení,
- o nákladech v celém toku materiálu (v celém logistickém řetězci),
- pro všechny toky materiálu,
- pokud možno v reálném čase.

LOGISTICKÝ CONTROLLING

Součást podnikového controllingu.

„Není vhodné“ jej výrazně oddělovat –
vytvářet samostatný útvar.

Vytvořit UKAZATELÉ hodnotící
logistický proces – ANO.

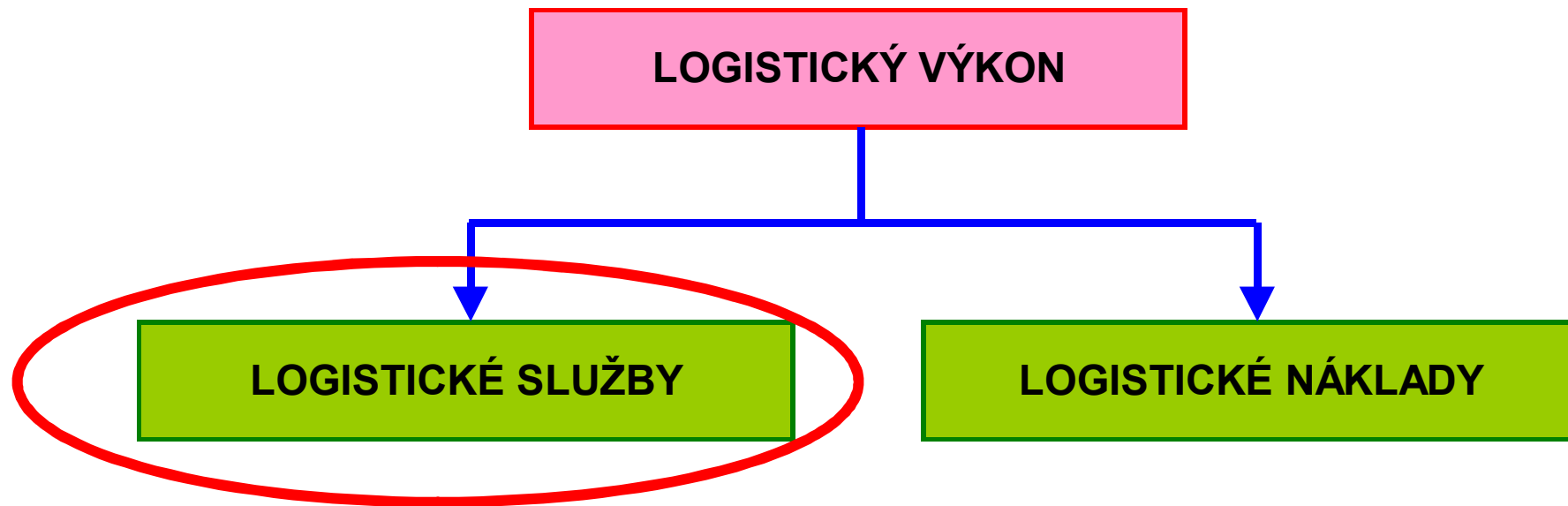
Nejdůležitější logistické ukazatele sledují:

- objem a struktura logistických výkonů,
- počty a kapacity technických prostředků,
- vzniklé náklady při jejich nasazení.

Příklady

- počet dní setrvání zásob ve výrobě
- obrátka zásob
- podíl externích výkonů na celkových výkonech logistiky
- procento neúplných objednávek
- procento nevyřízených objednávek
- stupeň poškození dodávaných produktů, kvalita obalů
- dostupnost výrobků - procento objednávek, které jsme schopni pokrýt z existujících zásob
- frekvence dodávek

SLOŽKY LOGISTICKÉHO VÝKONU

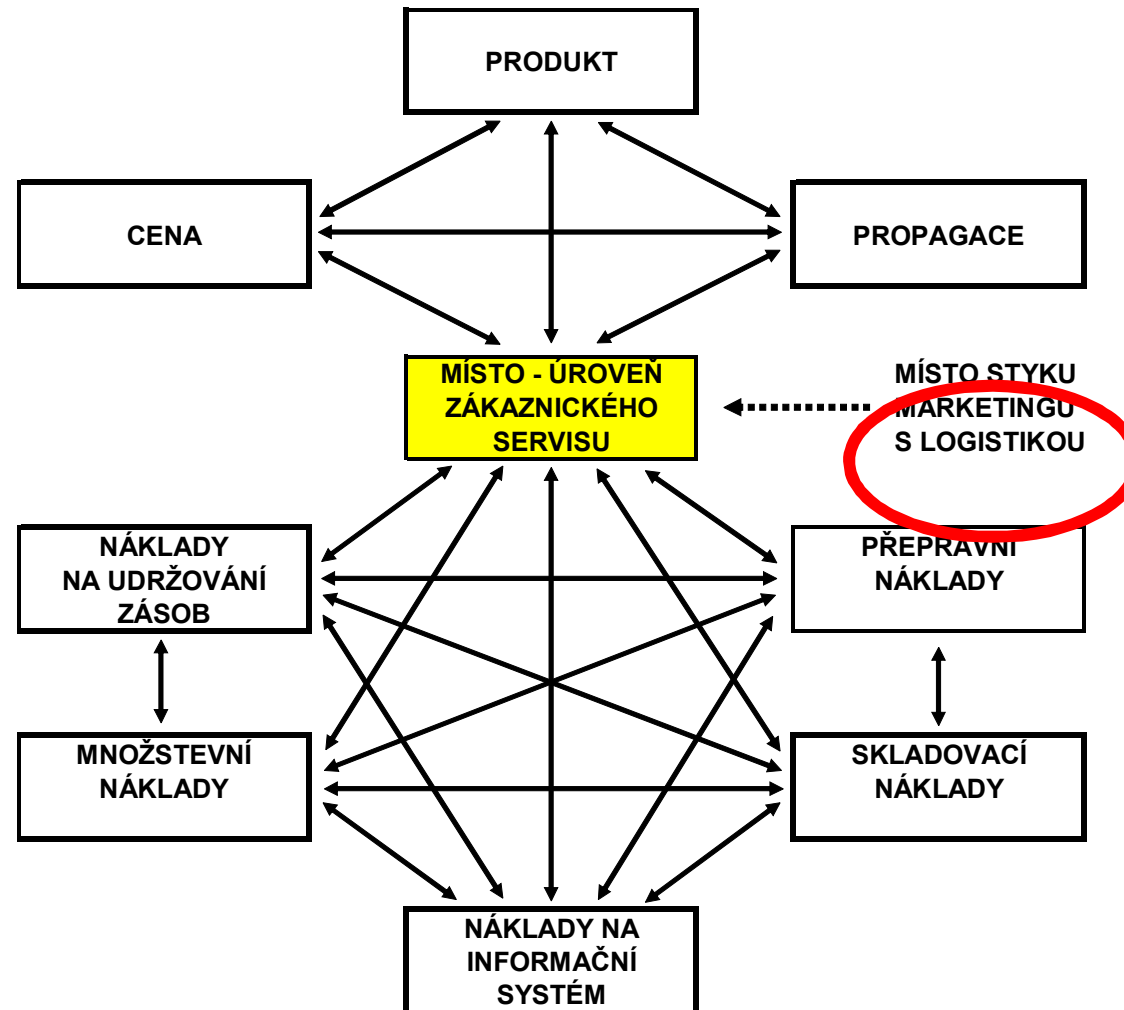

MĚŘENÍ SLUŽEB ZÁKAZNÍKŮM

Používané míry lze rozdělit do tří skupin:

- míry dostupnosti výrobků,
- míry schopnosti poskytovat službu zákazníkům,
- míry kvality služeb.

VÝZNAM ZÁKAZNICKÉHO SERVISU

Dodavatelско-odběratelský řetězec a jeho metriky

A Členění nákladů podle původu:

náklady na pořízení, skladování, prodej, reklamační náklady a náklady na nekvalitu.

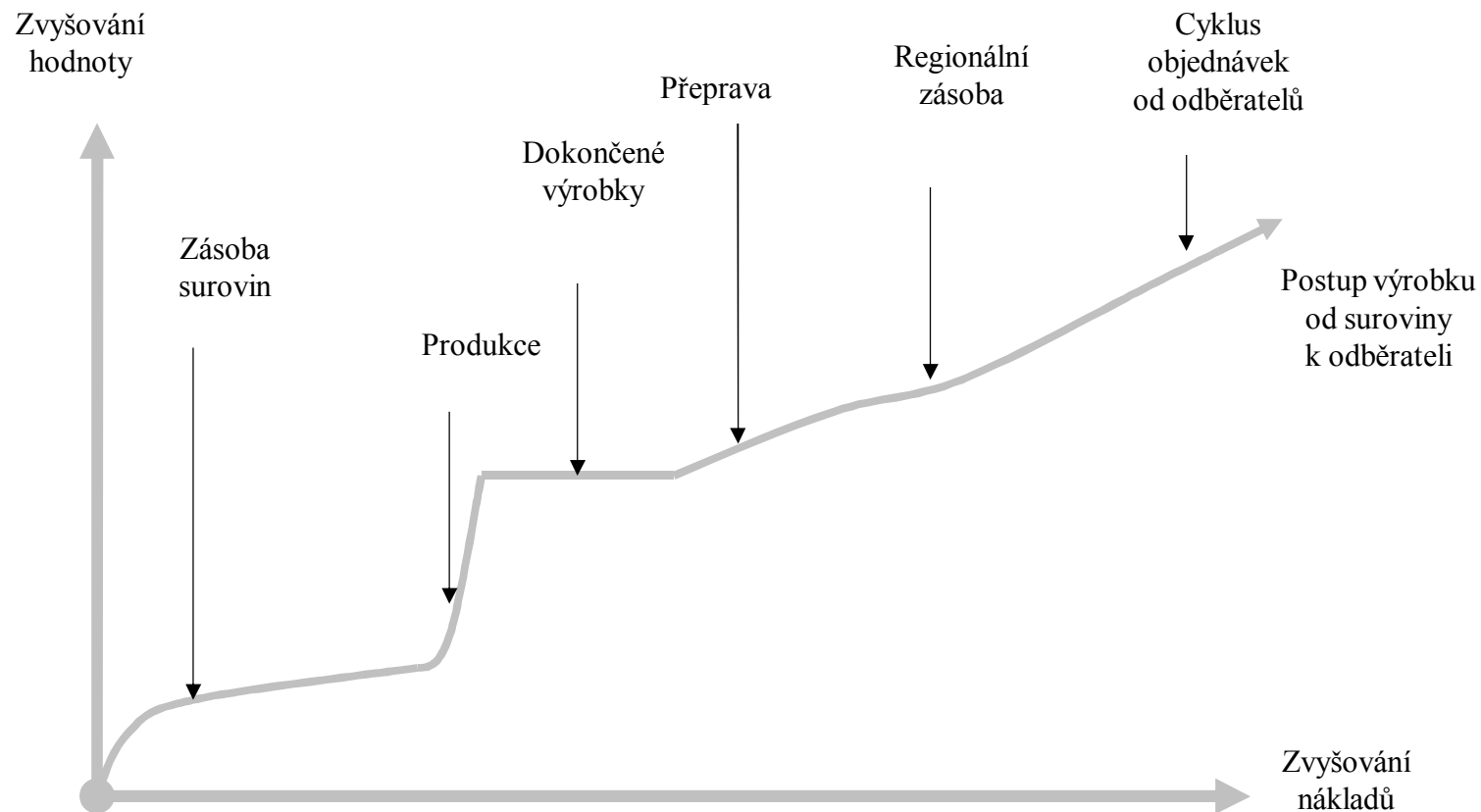
B Členění podle výrobku:

Náklady na výrobek, projekt, zákazníka...

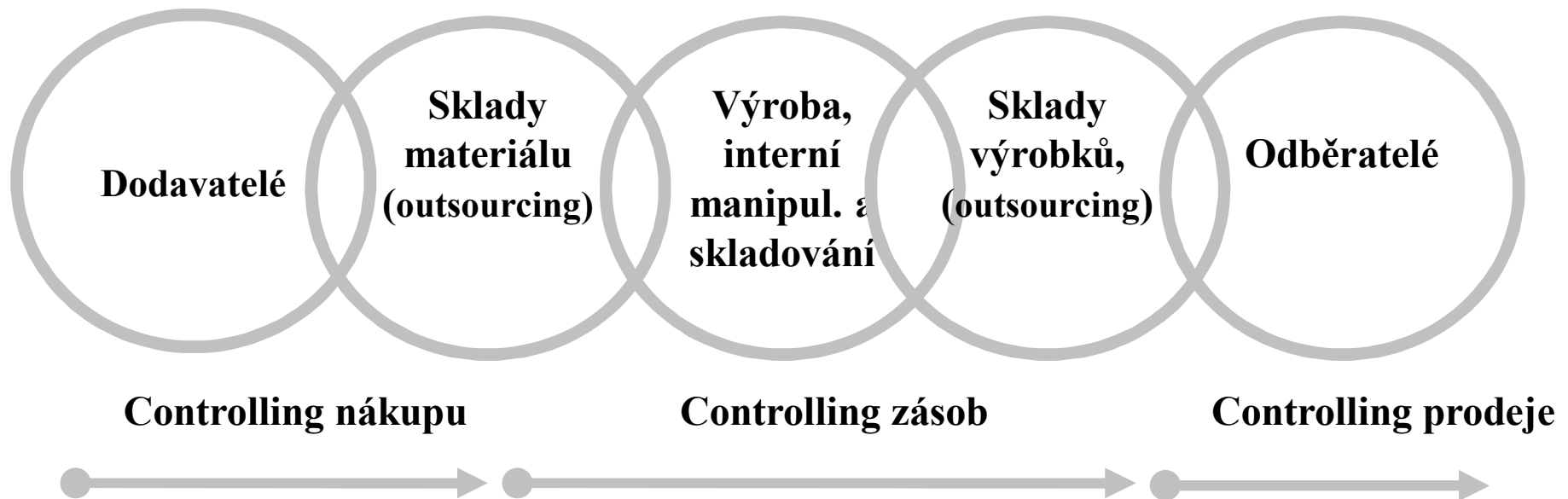
Dodavateľsko-odberateľský reťazec

Zastavením plynulého toku zboží dochází k neefektivnímu vázání kapitálu v zásobách bez růstu přidané hodnoty a vzniku dalších souvisejících vícenákladů (např. vznikem meziskladu).

LOGISTICKÝ CONTROLLING

Hlavním úkolem logistického controllingu je poskytovat informace o celém toku materiálu v rámci všech skupin dodavatelsko-odběratelských řetězců (Rydval, 2008).

Controlling nákupu

je zaměřen na dodavatelskou část řetězce:

- Controlling hodnot nákupu (indexy cen, objemy, podmínky).
- Podporu poptávkového řízení a kalkulace pro rozhodování (out/insourcing).
- Rozpočtování hodnot nákupu.

Příklad z praxe:

Rozhodnutí o kooperování dílu u dodavatele

Stanovení hodnoty zlepšení nákupní ceny.

Controlling zásob

Zaměřen na procesy skladování:

- Inventarizace , obrátka, hodnoty zásob.
- Oceňování zásob.
- Náklady na skladování, manipulaci a manipulační techniku.
- Rozpočtování hodnot zásob.

Příklad z praxe:

Rozhodnutí o uskladnění neobrátkových zásob.

Vyhodnocení odchylky inventur.

Kontrola ocenění zásob

Controlling prodeje

Je zaměřen na procesy spojené se zákazníkem:

- Objemy a struktura tržeb.
- Podpora nabídkové řízení RFQ a kalkulace.
- Podpora změnového řízení u zákazníka a náklady na změny.
- Sledování a hodnocení pohledávek.

Příklad z praxe:

Vyčíslení nákladů na změnu požadovanou zákazníkem
Kalkulace nabídky pro zákazníka.

Analytické postupy a přístupy štihlého řízení s využitelností pro controlling

- **ABC analýza**

Metoda analýzy využívající Paretova pravidla.

- **Value Analysis/Value Engineering**

Metoda pro analýzu možných zlepšení analýzou kontribuce.

- **Value Stream Mapping**

Metoda pro analýzu toku od dodavatele k zákazníkovi s hledáním kritických míst.

Příklad z praxe:

ABC analýza při analýze příspěvku

Stávající stav řízení logistických nákladů v podnicích

- Náklady na skladování nejsou dále členěny na dílčí položky (skladování surovin, materiálu, rozpracované výroby, hotových výrobků).
- Podniky nerozlišují dopravní náklady související s pořízením zásob vstupních surovin a materiálů a distribucí hotových výrobků.
- Evidence logistických nákladů je všeobecně podceňována.

Stávající stav řízení logistických nákladů v podnicích

- Logistické náklady jsou často zařazovány do výrobní, zásobovací nebo odbytové režie, v řadě případů jen do položky „režijní náklady“.
- Řada podnikatelských subjektů neumí správně zařadit jednotlivé logistické nákladové položky z hlediska nákladového, účetního ani funkčního.
- Podniky podceňují význam kalkulací nákladů.

HLAVNÍ LOGISTICKÉ NÁKLADY

Jejich vymezení musí být provedeno v nejširším logistickém řetězci.

Jde o následující náklady:

- na zásoby,
- na dopravu,
- na skladování,
- na manipulaci,
- na řízení a systém.

VYMEZENÍ NÁKLADŮ A VÝKONŮ

Vymezení logistických
nákladů a výkonů
musí být založeno
na **PODROBNÉ ANALÝZE**
CELKOVÉHO
materiálového a informačního toku.

SYSTÉM VÝPOČTU LOGISTICKÝCH NÁKLADŮ A VÝKONŮ

1. Zjišťování logistických výkonů, faktorů určujících náklady a logistických nákladů.
2. Začlenění středisek s logistickými náklady do účetnictví.
3. Zjišťování logistických nákladů a výkonů v kalkulaci podle nákladových nositelů.

ZJIŠŤOVÁNÍ LOGISTICKÝCH NÁKLADŮ A VÝKONŮ V KALKULACI PODLE NÁKLADOVÝCH NOSITELŮ

Přiřazení logistických nákladů k nákladovým nositelům (např. produktům, výrobním skupinám) podle podílu na jejich vzniku.

PŘÍŘAZOVÁNÍ NÁKLADŮ K SOUVZTAŽNÝM LOGISTICKÝM VELIČINÁM

Zdroje (materiál, energie, práce, ...) jsou spotřebovávány činnostmi. Výrobky vznikají spotřebou činností.

Postup:

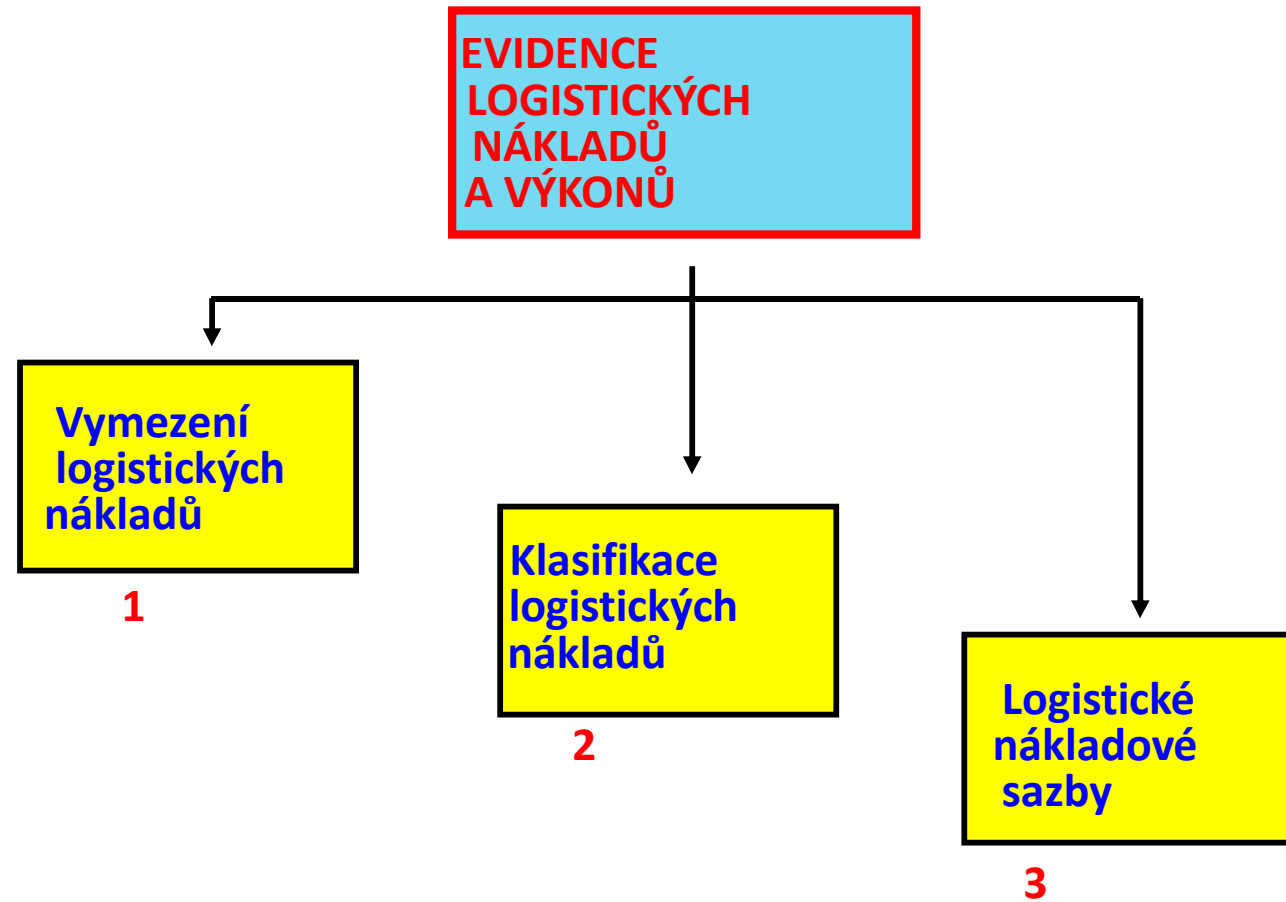
- zdroje se přiřazují k činnostem,
- činnosti se přiřazují ke konkrétním výrobkům (nebo zákazníkům).

KLASIFIKACE LOGISTICKÝCH NÁKLADŮ

Klasifikace je možná podle několika hledisek:

- základní třídění,
- kalkulační třídění,
- druhové třídění.

EVIDENCE NÁKLADŮ A VÝKONŮ

LOGISTICKÉ NÁKLADOVÉ SAZBY

Podle použití jednice dělíme na:

- logistické náklady vztažené na výrobek,
- logistické náklady na jednotlivé logistické výkony,
- logistické náklady na pracovní síly, apod.

Druhy kalkulace režijních nákladů

A Kalkulace přírážkové

- **přirážka procentem** (podíl nákladů na skupinu nákladů v rozvrhové základně)
- **přirážka sazbou** (podíl nákladů na jednotku rozvrhové základny)

určováno: dle zkušeností, určitých klíčů atd.

Přesnost kalkulace roste se stanovením co největšího objemu nákladů přímo na jednici.

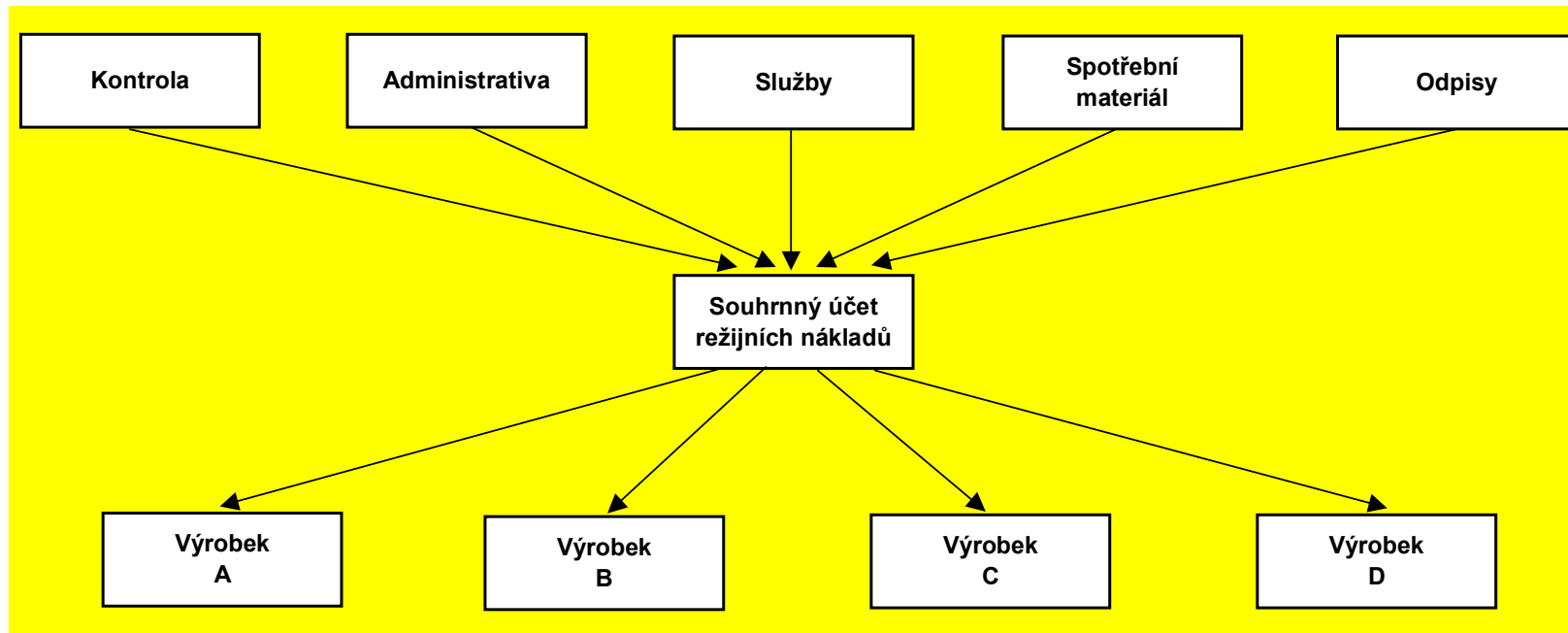
B Kalkulace nákladů podle elementárních procesů – metoda ABC

sledování nákladů podle činností (activity-based costing).

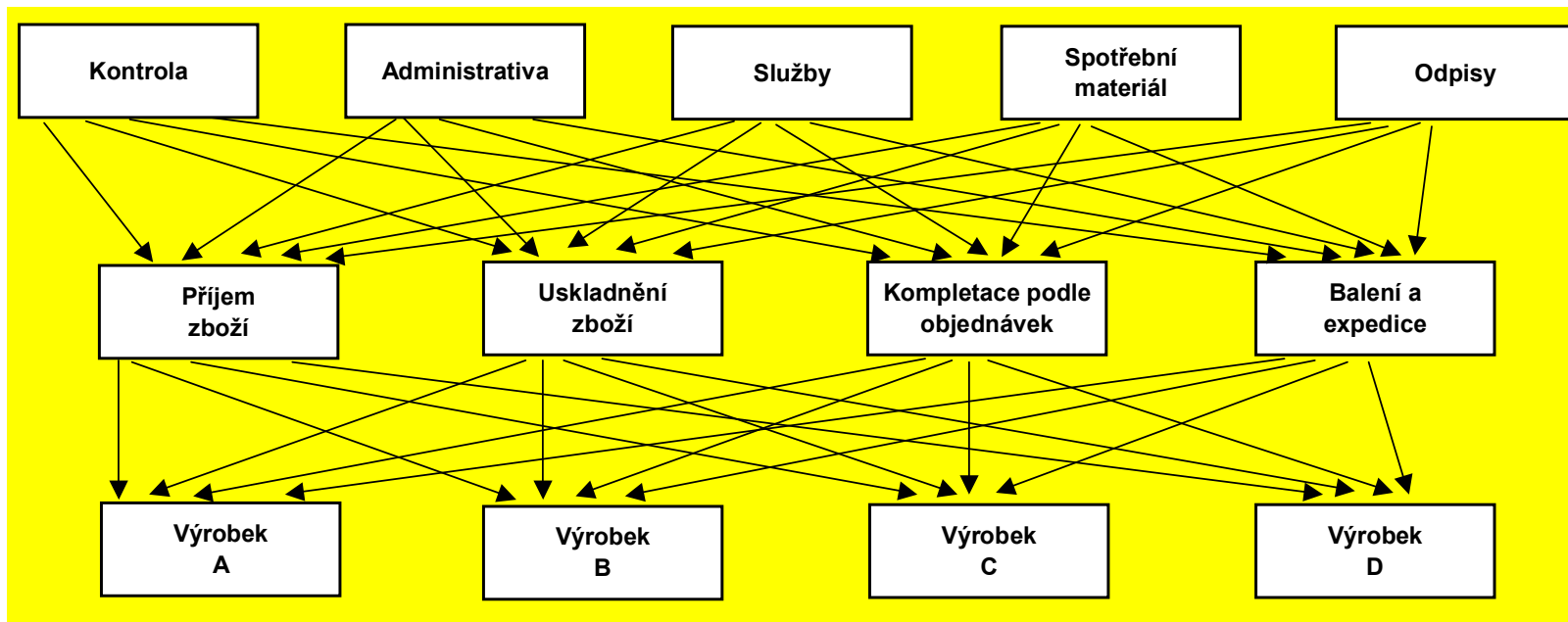
Sledují se náklady podle požadavků výrobků nebo zákazníků.

určováno: z norem režijní práce

TRADIČNÍ SYSTÉM ROZVRŽENÍ REŽIJNÍCH NÁKLADŮ

PŘÍŘAZENÍ NÁKLADŮ PODLE METODY ACTIVITY BASED COSTING

Případová studie – porovnání nákladů na výrobu skupin výrobků A a B

Metodika ABC

- 1) V prvním kroku jsou náklady nepřiřaditelné konkrétním výrobkům přiřazeny skupinám charakteristických činností v rámci podnikových obslužných procesů – „aktivitám“. Využity mohou být podklady z výkonových norem, podrobného účetnictví, pomocných evidencí, jednorázových analýz a podobně. Vzorcům pro takové přiřazení se v jazyce ABC říká „cost drivers“.
- 2) Dále je nutno rozpočítat náklady na zabezpečení příslušného počtu pracovních směn (20 v měsíci).
- 3) Každý výrobek dostane přiřazeno tolik režijních nákladů, kolik jich spotřebují produkty – směny potřebné k jeho přípravě. Ty se označují v jazyce ABC jako „activity drivers“.

Přínosy metody ABC pro logistický controlling

- přiřazuje režijní náklady přímo k produktům, zakázkám nebo zákazníkům,
- zpřesnění kalkulací produktů
- vyšší efektivita plánování,
- možnost průhlednější kontroly odchylek od rozpočtu.

Přínosy metody pro podnik

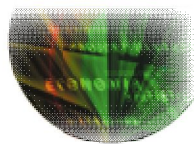
- identifikuje, které produkty ve skutečnosti nepřinášejí zisk (spotřebovávají více nákladů, než pokryjí svou cenou),
- ukazuje, kteří zákazníci požadují více, než jsou ochotni zaplatit,
- určuje, které podnikové činnosti jsou dražší než při využití outsourcingu.

Přiřazení zdrojů procesům (cost drivers)

Vedlejší (obslužné, pomocné, dílčí) procesy (v tis. Kč za měsíc)				
	Nákup a sklad	Ostatní úseky	Výroba	Balení a expedice
režijní mzdy	30,0% 150	8,0% 40	52,0% 260	10,0% 50
režijní materiál	10,0% 10	0,0% 0	60,0% 60	30,0% 30
služby	30,0% 120	10,0% 40	40,0% 160	20,0% 80
odpisy	10,0% 20	10,0% 20	60,0% 120	20,0% 40
režie celkem	300	100	600	200

← dle normy režijní práce

Zdroj: www.abccosting.biz

Přiřazení aktivit hlavním procesům (activity drivers)

		Výrobek skupina A	Výrobek skupina B	
Nákup a sklad	20 směn	17,5	2,5	
v tis. Kč za měsíc	300	262,5	37,5	zajištění materiálu
Ostatní úseky	20 směn	17,5	2,5	
v tis. Kč za měsíc	100	87,5	12,5	administrativa
Výroba	20 směn	10	10	
v tis. Kč za měsíc	600	300	300	nevýrobní operace
Balení a expedice	20 směn	12,5	7,5	
v tis. Kč za měsíc	200	125	75	dodání zákazníkovi
režie celkem	1200	775	425	

Zdroj:

www.abccosting.biz

Hospodářský výsledek u jednotlivých skupin výrobků

Běžný měsíc	Hlavní proces (v tis.Kč)		
	Celkem	Skupina A	Skupina B
tržby za výrobky	2515	1290	1225
přímý materiál	1000	500	500
přímé mzdy	200	100	100
režie celkem	1200	775	425
hosp. výsledek	115	- 85	200

Zdroj: www.abcosting.biz

Děkuji Vám za pozornost!

